

Fredrikke

Organ for FoU-publikasjoner - Høgskolen i Nesna

Skolens verdigrunnlag i et rawlsiansk perspektiv

Ole Henrik Borchgrevink Hansen

Pris kr. 25,-
ISBN 82-7569-103-6
ISSN 1501-6889

2004, nr. 3

HØGSKOLEN I NESNA

Om Fredrikke Tønder Olsen (1856-1931)

Fredrikke Tønder Olsen ble født på handelsstedet Kopardal, beliggende i nåværende Dønna kommune. Det berettes at Fredrikke tidlig viste sin begavelse gjennom stor interesse for tegning, malerkunst og litteratur. Hva angår det siste leste hun allerede som ung jente "Amtmannens døtre".

Kildene forteller at Fredrikke levde et fascinerende og spennende liv til tross for sine handikap som svaksynt og tunghørt. Hun måtte avbryte sin karriere som gravørlærling fordi synet sviktet. Fredrikke hadde som motto: "Er du halt, er du lam, har du vilje kjem du fram." Fredrikke Tønder Olsen skaffet seg agentur som forsikringsagent, og var faktisk den første nordiske, kvinnelige forsikringsagent. Fredrikke ble kjent som en dyktig agent som gjorde et utmerket arbeid, men etter 7 år måtte hun slutte siden synet sviktet helt.

Fredrikke oppdaget fort behovet for visergutter, og startet Norges første viserguttbyrå. Hun var kjent som en dyktig og framtidsrettet bedriftsleder, der hun viste stor omsorg for sine ansatte. Blant annet innførte hun som den første bedrift i Norge vinterferie for sine ansatte.

Samtidig var hun ei aktiv kvinnesakskvinne. Hun stilte gratis leseværelse for kvinner, inspirerte dem til utdanning og hjalp dem med litteratur. Blant hennes andre meritter i kvinnesaken kan nevnes at hun opprettet et legat på kr. 30 000,- for kvinner; var æresmedlem i kvinnesaksforeningen i mange år; var med på å starte kvinnesaksbladet "Norges kvinder" som hun senere regelmessig støttet økonomisk.

Etter sin død ble hun hedret av Norges fremste kvinnesakskvinner. Blant annet er det reist en bauta over henne på Vår Frelses Gravlund i Oslo. Fredrikke Tønder Olsen regnes som ei særpreget og aktiv kvinne, viljesterk, målbevisst, opptatt av rettferdighet og likhet mellom kjønnene.

Svein Laumann

Innledning

At et samfunn er livssynspluralistisk, slik som det norske, innebærer at det finnes et mangfold av religioner og livssyn representert, og dermed et mangfold av synspunkter på *det gode*. Det innebærer videre at folk med mer eller mindre omfattende helhetssyn er i nær kontakt med hverandre. Disse helhetssyn kan være av religiøs, kulturell, etisk eller filosofisk karakter, og er med på å gi individer en forståelseshorisont som tilværelsen tolkes ut fra. Dette mangfoldet finnes også i den norske skolen. Spørsmålet om hvorvidt og eventuelt på hvilken måte samfunnets økende pluralisering bør speiles i det verdigrunnlag grunnskolen står for, er derfor sentralt. I denne artikkelen ønsker jeg å undersøke på hvilken måte den amerikanske filosofen John Rawls' teori om "overlappende konsensus" kan bidra til å kaste lys over diskusjonen omkring skolens verdigrunnlag.

Overlappende konsensus

Selv om den amerikanske filosofen John Rawls i sine verker primært diskuterer samfunnets strukturer, kan det etter mitt skjønn være fruktbart også å anvende hans drøftinger på den flerkulturelle skolen. Samtidig som skolen er en del av samfunnet, er den, bl.a. også en oppdragelses- og forberedelsesinstitusjon for samfunnet. Rawls' målsetning i hovedverkene *A Theory of Justice* (1971) og *Political Liberalism* (1993) kan sies å kretse rundt spørsmålet: Hvordan kan vi oppnå rettferdighet og stabilitet i et samfunn? Det er neppe kontroversielt å hevde at dette er sunne målsetninger også i skolen. For å fungere stabilt, bør samfunnet, ifølge Rawls, være preget av den han kaller *politisk rettferdighet*, noe som igjen krever at *grunnleggende rettferdighetsprinsipper* er på plass. Dette innebærer først og fremst at individene i staten behandles som frie og like og at de innehar de samme grunnleggende sivile og politiske rettigheter. (Dette kan man kalle for *frihetsprinsippet*) For det andre innebærer de *grunnleggende rettferdighetsprinsipper* at det må eksistere et prinsipp om sjanselighet til stillinger og posisjoner i samfunnet. Økonomisk og sosial ulikhet kan imidlertid godtas dersom det medfører at de dårligst stilte kommer bedre ut enn det de ville ha gjort uten denne ulikheten. (Dette kan kalles for *prinsippet om legitim ulikhet*). Disse grunnleggende prinsippene bygger Rawls videre på i sitt neste hovedverk, *Political Liberalism*. Her lanserer Rawls il tillegg begrepet "overlappende konsensus" (Overlapping Consensus), som vi her skal se nærmere på. For Rawls er nemlig overlappende konsensus om de omtalte rettferdighetsprinsipper en nødvendig forutsetning for å oppnå og bevare et stabilt samfunn over tid. Dette er riktignok en utfordring som alle samfunn står overfor, men som kan sies å

være enda mer aktuell i et pluralistisk enn i et homogent samfunn, siden synspunktene på det gode og rette er flere og mer sprikende. Det er også åpenbart at denne utfordringen er aktuell i skolen i like stor grad som samfunnet.

Forutsetninger for overlappende konsensus

Rawls tanke høres umiddelbart enkel og åpenbar ut: I et flerkulturelt samfunn må vi bli enige om visse kjøreregler, og dersom vi klarer å forholde oss til disse, vil samfunnsmaskinen gli uproblematisk videre. Så enkelt er det imidlertid ikke. For at enigheten om rettferdighetsprinsippene skal fungere på lang sikt, er graden av tilhørighet til prinsippene og begrunnelsen av dem viktig, ifølge Rawls. To viktige forutsetninger må derfor være på plass:

(1) Den første forutsetningen kan vi kalle *forutsetningen om helhetssynsnøytralitet*. Det går ut på at *rettferdighetsprinsippene* ikke må defineres, garanteres eller begrunnes av ett eller flere helhetssyn på bekostning av andre (Rawls, 1993: 144). Dersom for eksempel kristendommen eller en annen religion eller livssyn begrunner eller står som garantist for rettferdighetsprinsippene, er det lite sannsynlig at alle i et livssynspluralistisk samfunn får et eierskap til dem. Dermed svekkes forutsetningen for å skape varig stabilitet. I en viss forstand kan vi si at rettferdighetsprinsippene bør eksistere uavhengig av helhetlige religioner/livssyn eller doktriner. En vanlig innvending mot prinsippene at de ikke er noe annet enn *modus vivendi*, altså en slags ”foreløpig ordening” eller ”praktisk overenskomst”, som ikke makter å skape grobunn for vedvarende stabilitet. Rawls er imidlertid klar over denne motforestillingen, og hevder at prinsippene, selv om de eksisterer uavhengig av helhetlige religioner/livssyn eller doktriner, ikke er løsrevet fra dem.

(2) Dette bringer oss til den andre forutsetningen som vi kan kalle *forutsetningen om støtte fra flere helhetssyn*. Her vektlegger Rawls nødvendigheten av at ulike helhetssyn begrunner rettferdighetsprinsippene, selv om de gjør det fra hvert sitt ståsted, og selv om de til og med bruker ulike begrunnelser. Ifølge Rawls er det best for stabiliteten i et samfunn dersom ”alle de som godtar rettferdighetsprinsippene tar utgangspunkt i sine egne helhetssyn og begrunner dem ut fra de religiøse, politiske og moralske grunner de gir” (Rawls, 1993: 147). Det er nettopp dette som gjør konsensusen *overlappende*. Et annet argument for at overlappende konsensus er noe mer enn en *modus vivendi*, er at enigheten innebærer en *moralsk*

stillingtagen. Vi kan oppsummerende si at overlappende konsensus bør stikke dypere enn en *modus vivendi*, men bør altså ikke stikke så dypt som til absolutt enighet om begrunnelsene av rettferdighetsprinsippene (*comprehensive doctrine*). Rawls' begrep *overlapping consensus* kan sies å ligge mellom disse ytterpunktene.

En åpenbar utfordring ved Rawls' begrep *overlappende konsensus* knyttes til selve muligheten for å oppnå overlappende konsensus. Hva skjer dersom noen i et samfunn ikke kan verken si seg enig i hans grunnleggende *rettferdighetsprinsipper* eller klarer å begrunne dem ut fra eget helhetssyn?¹ Rawls' svar går i hovedsak ut på å dele opp ulike helhetssyn i kategoriene *reasonable* (fornuftige) og *non-reasonable* (ufornuftige). Dersom et helhetssyn ikke godtar eller støtter de grunnleggende demokratiske spilleregler som rettferdighetsprinsippene innebærer, defineres det som ufornuftig. Et slikt skille kan virke hardt og unyansert, men Rawls mener at man må, på en eller annen måte foreta et slikt skille i ethvert samfunn. *Overlappende konsensus* er mulig i pluralistiske samfunn, men bare i det Rawls kaller *fornuftig pluralistiske* samfunn. (Rawls, 1993: 36). Vi kan altså si at innholdet i det overlappende konsensus, *rettferdighetsprinsippene*, ikke kan fravikes. Dersom man ikke kan si seg enig, er man plassert utenfor samfunnet, og kan ikke regne med å få sin stemme hørt.

Rawls og skolens verdigrunnlag

Denne diskusjonen er like relevant for skolen som for samfunnet. Selvfølgelig eksisterer det vesentlige ulikheter mellom skolen og samfunnet. Det som klart skiller skolen fra samfunnet kan sies å være at skolen er en oppdragelsesinstitusjon som har som et klart uttalt formål å formidle verdier til barn og unge. Samfunnets institusjoner kan ikke sies å ha dette som en like klar målsetning. Skolens verdigrunnlag er, og må være, noe langt mer enn *modus vivendi*, og bør også innebære noe mer dyptgående enn Rawls' *rettferdighetsprinsipper*. Men selv om skolens verdigrunnlag ikke uten videre kan sidestilles med politiske *rettferdighetsprinsipper*, gir det allikevel mening å anvende prinsippene i Rawls' diskusjon på skolens verdigrunnlag. Vi er i denne sammenhengen ikke primært interessert i selve *rettferdighetsprinsippene*, men i prinsippet om *overlappende konsensus*. Selv om det nok kan

---

¹ Rettferdighetsprinsippene stammer fra en liberalistisk vestlig tenkemåte, og det er ingen automatikk i at disse prinsippenes legitimitet er like sterk for andre kulturer.

være vanskeligere å bli enige om hvilke verdier som bør utgjøre skolens verdigrunnlag, er det gode grunner til å hevde at også skolen er avhengig av en viss enighet om hvilke verdier virksomheten skal bygge på for å ha håp om varig stabilitet. La oss undersøke skolens verdigrunnlag i lys av Rawls' to forutsetninger for overlappende konsensus, *forutsetningen om helhetssynsnøytralitet* (1) og *forutsetningen om støtte fra flere helhetssyn* (2).

(1) La oss først se hvorvidt skolens verdigrunnlag kan sies å være knyttet til eller er uavhengig av helhetlige religioner/livssyn eller doktriner. Det synes klart at skolens verdigrunnlag henter sin legitimitet fra flere kilder. Jeg velger her å se kort på tre sentrale verdigrunnlagsleverandører: (a) *Opplæringslovens formålsparagraf (§ 1-2)*, (b) *Læreplanen (L-97)* og (c) *Opplæringslovens § 2-4 om KRL-faget*. La oss kort se på noen sentrale sitater fra disse kildene. I *Opplæringslovens § 1* finner vi den såkalte "formålsparagrafen" som bl.a. sier følgende: "Grunnskolen skal i samarbeid og forståing med heimen hjelpe til med å gi elevane ei kristen og moralsk oppseding". Læreplanens (L97) generelle del, i kapittelet "Det meningssøkende menneske", uttrykker følgende: "Oppfostringen skal baseres på grunnleggende kristne og humanistiske verdier[...].".

Med fare for at sitatene ovenfor kan virke løsrevne, er det liten tvil om de er sentrale uttrykk for hvilke verdier skolen skal baseres på. Det kan også være liten tvil om at både formålsparagrafen og læreplanens generelle del viser en klar favorisering av henholdsvis *kristendommen* (Oppl.) og *kristendommen og humanismen* (L-97) når skolens verdigrunnlag defineres. Det synes ganske klart at den norske skoles verdigrunnlag ifølge Rawls' teori om overlappende konsensus, ikke er egnet til å gi alle som går der et eierskap til verdiene, (og dermed til å skape en stabil skole). Når ett eller flere helhetssyn garanterer verdigrunnlaget så klart som kristendommen og humanismen her gjør, brytes dette prinsippet.

Den tredje verdigrunnlagsleverandøren, *Opplæringslovens § 2-4 om KRL-faget*, som den nye reviderte *Læreplanen for KRL-faget (L-2002)*, springer ut av, har imidlertid en noe annen karakter, og kan kanskje sies å ha tatt den flerkulturelle virkelighet inn over seg i større grad. Dette fagets plan er det eneste av skolens fag som omtales direkte i *Opplæringsloven § 2-4*, og forteller bl.a. at "undervisningen i faget ikkje skal være forkynnande", og at "dei samme pedagogiske prinsipp skal leggjast til grunn for undervisning i dei ulike emna". (KRL-boka s.12). Til tross for disse livssynsnøytrale henvisningene, finner vi også i denne planen

eksempler på at det er kristendommen som er det helhetssyn som sterkest preger undervisningen: ”Den som skal undervise i KRL skal ta utgangspunkt i grunnskolen sin føremålsparagraf § 1-2”. Dessuten står det at om lag 55 % av lærestoffet skal knyttes til kristendommen, 25 % til andre religioner og livssyn og 20 % til etikk og filosofi. At det finnes tungtveiende selvstendige grunner for at kristendommen bør ha en så stor prosentandel av undervisningen skal jeg ikke legge skjul på, men dette punktet er ikke vesentlig for denne diskusjonen.

Med disse tre kildene som vesentlige (men ikke de eneste) som basis for den norske skoles verdigrunnlag, er helhetsinntrykket klart: Kristendommen, og delvis humanismen står som garantist for dette verdigrunnlaget, mens de andre helhetssynene (andre religioner og livssyn) spiller andrefiolin. At KRL-faget synes å være mer ”nøytralt” enn formålsparagrafen og læreplanen i forhold til andre religioner og livssyn, kan dessuten bidra til ytterligere forvirring om hva skolens verdigrunnlag egentlig innebærer. Det er vanskelig å konkludere med annet enn at Rawls’ forutsetning om *helhetssynsnøytralitet*, altså at ikke ett helhetssyn skal begrunne eller definere innholdet det er konsensus om, brytes i den norske skolen i dag.

At ett helhetssyn ikke må dominere, eller legge premissene for utformingen av rettferdighetsprinsippene kan nok fortone seg som problematisk for tilhengere av nasjonen Norge som et kristent land. Det er vanskelig å tenke seg en statsreligion, slik som Grunnlovens § 2 slår fast at Norge har, dersom vi ønsker å følge Rawls prinsipp om overlappende konsensus. Dagens pågående debatt om statskirken viser at dette er et aktuelt tema. Denne diskusjonen har sin parallell også når det gjelder skolens kristne verdigrunnlag. Et vanlig argument mot Rawls’ og liberalismens *antipaternalistiske prinsipper* går på at de fleste som kommer til et fremmed land, gjør dette av egen fri vilje. De har dermed ingen rett til å forvente at det land man kommer til i utgangspunktet skal måtte legge om verken et politisk system eller et verdigrunnlag pga. dem. Dette argumentet er imidlertid ikke holdbart i skolesammenheng. Pluralisme er nemlig ikke bare et spørsmål om etniske nordmenn versus mennesker fra andre kulturer og med andre religioner, men grunnleggende sett også et norsk fenomen. Alle kulturer er pluralistiske i den forstand at det alltid eksisterer ulike synspunkter på det gode og det rette innenfor et samfunn. At innvandring gjør samfunnet enda mer pluralistisk forandrer ikke dette faktum. Motstanden mot formålsparagrafen og KRL-faget viser dette tydelig, da det har vært etniske nordmenn i Human-Etisk forbund som har vært og er drivkraften i denne motstanden, og ikke primært individer fra etniske minoriteter.

(2) Når det gjelder den andre forutsetningen, *forutsetningen om støtte fra flere helhetssyn*, henger det nøye sammen med forrige punkt (1), hvor vi så at skolens verdigrunnlag grundig er tuftet på kristne og humanistiske verdier, og at andre helhetssyn spiller annenfiolin. Men, det er ikke dermed sagt at andre helhetssyn ikke kan støtte opp og garantere de sentrale verdiene som bærer L-97. Selv om det vanskelig kan tenkes at *opplæringslovens* kristne formålsparagraf kan underbygges av noe annet enn kristendommen, er ikke det nødvendigvis tilfelle for *grunnverdier* som *toleranse, likeverd, menneskeverd og menneskerettigheter*. Disse defineres i L-97 som kristne og humanistiske, men vil kunne få tilslutning fra andre helhetssyn representert i det norske samfunnet og den norske skolen (L-97: 17). Problemet er at det ikke er noen indikasjon på at disse verdiene begrunnes ”ut fra de religiøse, politiske og moralske grunner *de* (ulike helhetssyn) gir”, som Rawls krever (Rawls, 1993: 147). Dette er, ifølge Rawls teori om overlappende konsensus, en forutsetning for å få et eierforhold til dem. I beste fall kan man oppnå konsensus, men den vil i så fall ikke være overlappende.

Det kan allikevel ikke fornektet at skolens verdigrunnlag i dag bygger på verdier som det ville være vanskeligere å få overlappende konsensus om. Jeg tenker ikke primært på *grunnverdiene* ovenfor, men *avledede verdier* som for eksempel *likestilling mellom kjønn, solidaritet og religionsfrihet* (L-97: 17f, 64). Jeg sier ikke at det er umulig, men det er åpenbart at jo høyere konkretiseringsnivået på verdiene som listes opp i lovverk, læreplaner og fagplaner er, jo vanskeligere er det få oppnå den etterlengtede overlappende enigheten.

Avslutning

Hvordan den norske skolen skal gå videre er etter mitt skjønn en stor og viktig utfordring. Artikkelen har forsøkt å vise at overlappende konsensus om verdigrunnlaget er viktig for å oppnå stabilitet og god integrering i den norske skole, og at skolens verdigrunnlag i dag *ikke* er fundert på en slik overlappende konsensus. Dersom vi er enige i dette, er det etter mitt skjønn gode grunner for å ta Rawls’ teorier på alvor når vi drøfter skolens verdigrunnlag. Men, et par viktige implikasjoner av Rawls’ teori bør drøftes i fremtiden: For det første er det vanskelig å tenke seg at verdigrunnlagets sterke tilknytning til det kristne (og delvis det humanistiske) helhetssyn slik vi ser det både i *Opplæringslovens formålsparagraf* og i *L-97s* generelle del, og delvis i fagplanen for KRL-faget, kan fortsette. For det andre må

grunnverdiene kunne begrunnes og avledes av flere ulike helhetssyn, noe som mest sannsynlig innebærer et *tynnere* og mindre konkretisert verdigrunnlag. Dette vil kunne oppfattes av mange som offer, men kanskje det er nødvendige offer i et pluralistisk samfunn dersom vi anser stabilitet og god integrering som viktige målsetninger. Uansett er det sentralt at refleksjon omkring verdigrunnlaget i skolen er en kontinuerlig prosess, og at man også har et grundig teoretisk fundament for slik refleksjon.

Litteratur:

Grimen, Harald: "Politisk stabilitet og *The burdens of judgement*, i Norsk Statsvitenskapelig Tidsskrift 1994 (10), 2:133-152.

Kymlicka, Will: *Multicultural Citizenship*, Oxford University Press, Oxford, 1995.

Kymlicka, Will (red.): *The Rights of Minority Cultures*, Oxford University Press, Oxford, 1997.

Rawls, John: *A Theory of Justice*, Revised Edition, Oxford University Press, Oxford, 1999.

Rawls, John: *Political Liberalism*, Columbia University Press, New York, 1996.

Læreplanverket for den 10-årige grunnskolen (L-97), KUF, Oslo, 1996.

KRL-boka, Læringscenteret, Oslo, 2002

Menneskerettighetsloven, Cappelen Akademiske Forlag, Oslo, 2003

Oversikt utgivelser Fredrikke

Hefter kan bestilles hos Høgskolen i Nesna, 8700 Nesna, telefon 75 05 78 00

Bestilling via Internett: http://www.hinesna.no/bibliotek/skjema/bestilling_skriftserier/best_skjema2.htm

Nr.	Tittel/forfatter/utgitt	Pris
<u>2004/2</u>	Multiplikasjon i småskole og på mellomtrinnet / Bente Solbakken (red.)	45,-
<u>2004/1</u>	Humanistisk eklektisme i spesialpedagogisk rådgivning / Oddbjørn Knutsen	45,-
<u>2003/9</u>	RedBull NonStop 2002 : utveckling av et web-baserat resultatrapporteringsystem för en 24 timmars mountainbike tävling / Peter Östbergh	50,-
<u>2003/8</u>	"Kan du tenke deg å jobbe for Høgskolen i Bodø" : om Høgskolen i Nesnas etablering av informatikkutdanning i Mo i Rana / Geir Borkvik	25,-
<u>2003/7</u>	Lærerutdannere i praksisfeltet : hospitering i barnehage og grunnskole / Oddbjørn Knutsen (red.)	55,-
<u>2003/6</u>	Teori og praksis i lærerutdanning / Hallstein Hegerholm	50,-
<u>2003/5</u>	Nye perspektiver på undervisning og læring : nødvendige forskende aksjoner med mål om bidrag av utvidet innhold i lærerutdanningen / Jan Birger Johansen	30,-
<u>2003/4</u>	"Se tennene!" : barnetegning – en skatt og et slags spor / Nina Scott Frisch	35,-
<u>2003/3</u>	Responsgrupper : en studie av elevrespons og gruppekultur - norsk i 10.klasse våren 2003 Korgen sentralskole / Harald Nilsen	80,-
<u>2003/2</u>	Informasjonskompetanse i dokumentasjonsvitenskapelig perspektiv / Ingvill Dahl	40,-
<u>2003/1</u>	"Det handler om å lykkes i å omgås andre" : evalueringsrapport fra et utviklingsprosjekt om atferdsvansker, pedagogisk ledelse og sosial kompetanse i barnehager og skoler i Rana, Hemnes og Nesna kommuner i perioden 1999-2002 / Per Amundsen	80,-
<u>2002/1</u>	Augustins rolle i Albert Camus' Pesten / Ole Henrik Hansen	35,-
<u>2001/6</u>	Etniske minoritetsrettigheter og det liberale nøytralitetsidealet / Ole Henrik Hansen	35,-
<u>2001/4</u>	Evaluering av prosjekt "Skolen som grendesentrum" / Anita Berg-Olsen og Oddbjørn Knutsen	70,-
<u>2001/3</u>	Fra Akropolis til Epidaurus / Tor-Helge Allern	40,-
<u>2001/2</u>	Hvordan organisere læreprosessen i høyere utdanning? / Erik Bratland	45,-
<u>2001/1</u>	Mjøs-utvalget og Høgskolen i Nesna : perspektiver og strategiske veivalg / Erik Bratland	30,-
<u>2000/11</u>	Implementering av LU98 / Knut Knutsen	120,-
<u>2000/9</u>	Moralsk ansvar, usikkerhet og fremtidige generasjoner / Kristian Skagen Ekeli	40,-
<u>2000/8</u>	Er dagens utdanningsforskning basert på behavioristisk tenkning? : drøfting av TIMSS' læreplanmodell fra et matematikdidaktisk synspunkt / Eli Haug	90,-
<u>2000/7</u>	Sosiale bevegelser og modernisering : den kommunikative utfordring / Erik Bratland	50,-

<u>2000/6</u>	Fådeltskolen - "Mål og Mé" / Erling Gården og Gude Mathisen	60,-
<u>2000/4</u>	Bidrar media til en ironisk pseudo-offentlighet eller til en revitalisering av offentligheten? / Erik Bratland	40,-
<u>2000/3</u>	FoU-virksomheten ved Høgskolen i Nesna : årsmelding 1998 / Hanne Davidsen, Tor Dybo og Tom Klepaker	35,-
<u>2000/2</u>	Maleren Hans Johan Fredrik Berg / Ann Falahat og Svein Laumann	150,-
<u>2000/1</u>	TIMSS-undersøkelsen i et likestillingsperspektiv : refleksjoner rundt dagens utdanningssektor og visjoner om fremtiden / Eli Haug.	30,-
<u>1999/2</u>	Kjønn og interesse for IT i videregående skole / Geir Borkvik og Bjørn Holstad	20,-
<u>1999/1</u>	Fortellingens mange muligheter : fortellingsdidaktikk med analyseeksempel / Inga Marie Haddal Holten og Helge Ridderstrøm.	70,-

Fredrikke – Organ for FoU-publikasjoner – Høgskolen i Nesna

Fredrikke er en skriftserie for mindre omfangsrige rapporter, artikler o.a som produseres blant personalet ved Høgskolen i Nesna. Skriftserien er også åpen for arbeider fra høgskolens øvingslærere og studenter.

Hovedmålet for skriftserien er ekstern publisering av Høgskolen i Nesnas FoU-virksomhet. Høgskolen har ikke redaksjonelt ansvar for det faglige innholdet.

Redaksjon

Hovedbibliotekar

Trykk

Høgskolen i Nesna

Omslag

Grafisk design: Agnieszka B. Jarvoll

Trykk: Offset Nord, Bodø

Opplag

Etter behov

Adresse

Høgskolen i Nesna

8701 NESNA

Tlf.: 75 05 78 00 (sentralbord)

Fax: 75 05 79 00

E-postmottak: ninfo@hinesna.no